

ZÁRÓJELENTÉS

**„A BUDAVÁRI SZENT GYÖRGY TÉR ÉS DÍSZ TÉR HASZNOSÍTÁSA,
FUNKCIONÁLIS ÉS ESZMEI MEGÚJULÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS
AZOK URBANISZTIKAI-ÉPÍTÉSZETI MEGFOGALMAZÁSA”**

TÁRGYÚ NYÍLT ÖTLETPÁLYÁZATI ELJÁRÁSHOZ



2017. JÚNIUS



PREAMBULUM

Magyarország ezeréves története bizonyítja, hogy nemzetünk akkor volt képes előrehaladni, gyarapodni, amikor nemzeti szimbólumaink és nevezetes történelmi eseményeink helyszíneit méltó módon ápoltuk és őriztük meg az utókor számára.

Éppen ezért a Kormány kiemelt feladatának tekinti kulturális értékeink ápolását, közösségi tereink fejlesztését. Erre Magyarország Alaptörvénye is a következőképpen kötelez bennünket: „Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.”

Magyarország Kormánya – az előbbiek szellemében – elismeri a Szent György tér és a Dísz tér és helyszíneinek Magyarországon és Budapest fővároson belüli kiemelt jelentőségét, megfelelő jövőbeni kulturális és építészeti hasznosításának szükségességét.

Mindezek érdekében Magyarország Kormánya felhívta a Miniszterelnökség tulajdonosi joggyakorlása alatt álló Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot, hogy gondoskodjon ötletpályázat kiírásáról a budavári Szent György tér és Dísz tér szerepére, jövőbeni hasznosítására vonatkozóan, oly módon, hogy a pályázóknak teljes szabadságot biztosít.

TARTALOM

PREAMBULUM.....	2
BEVEZETŐ	4
TÁJÉKOZTATÓ ADATOK	4
1. KIÍRÓ ÉS LEBONYOLÍTÓ (A TOVÁBBIAKBAN KIÍRÓ)	4
2. AZ ÖTLETPÁLYÁZAT TÁRGYA	4
3. AZ ÖTLETPÁLYÁZAT CÉLJA	4
4. AZ ÖTLETPÁLYÁZAT FAJTÁJA, FORMÁJA, JELLEGE	5
5. AZ ÖTLETPÁLYÁZAT LEBONYOLÍTÁSA:	5
6. ÖSSZEFOGLALÓ AZ ÖTLETPÁLYÁZATI HATÁRIDŐ BETARTÁSÁRÓL	5
A BÍRÁLÓBIZOTTSÁG.....	6
1. A BÍRÁLÓBIZOTTSÁG ÖSSZETÉTELE.....	6
2. A BÍRÁLÓBIZOTTSÁG MUNKÁJA	7
AZ ÖTLETPÁLYÁZAT LEBONYOLÍTÁSA	8
1. A PÁLYÁZAT MEGHIRDETÉSE	8
2. PÁLYÁZATI JELENTKEZÉS ÉS DOKUMENTÁCIÓ BESZERZÉSE	8
3. HELYSZÍNI SZEMLE	8
4. A KIÍRÁSSAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK ÉS EZEKRE ADOTT VÁLASZOK.....	8
5. A DOKUMENTÁCIÓ VÉGLEGESÍTÉSE	8
A PÁLYAMŰVEKKEL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK	9
1. A BEÉRKÉZETT PÁLYAMŰVEK SZÁMA ÉS ÁLLAPOTA.....	9
2. A PÁLYAMŰVEK ÉRTÉKELÉSÉNEK A SZEMPONTJAI	10
3. A TERVPÁLYÁZAT EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉSE	11
4. A PÁLYAMŰVEK TÍPIZÁLÁSA	11
5. A PÁLYAMŰVEK ÉRTÉKELÉSÉNEK TAPASZTALATAI, ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK	13
AZ ÖTLETPÁLYÁZAT EREDMÉNYEINEK RÉSZLETES ÉRTÉKELÉSE	18
1. A BÍRÁLÓBIZOTTSÁG ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSAI	18
2. A DÍJAZOTT PÁLYAMŰVEK RANGSOROLÁSA	18
3. A DÍJAK ÉS MEGVÉTELEK ELOSZTÁSA, VALAMINT ENNEK RÖVID INDOKLÁSA	19
4. AZ EGYES PÁLYAMŰVEKRŐL KIALAKÍTOTT RÉSZLETES SZAKMAI ÉRTÉKELÉS	20
AZ ÖTLETPÁLYÁZAT HASZNOSÍTÁSÁNAK MÓDJÁRA ÉS LEHETŐSÉGÉRE TETT AJÁNLÁSOK	48
ELLENJEGYZÉS	49

BEVEZETŐ

Jelen zárójelentés a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (továbbiakban: Lechner Nonprofit Kft.) által 1417/2016. (VII. 29.) Korm. határozatban foglalt felkérésnek megfelelően kiírt, a 310/2015. (X.28.) Kormányrendelet hatálya alá tartozó ötletpályázat 2017. május 30-ától június 30-áig tartó Bírálóbizottsági munkájának összegzését tartalmazza.

TÁJÉKOZTATÓ ADATOK

1. Kiíró és Lebonyolító (a továbbiakban Kiíró)

Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

CÍM: 1111 Budapest, Budafoki út 59. E/3. épület
POSTACÍM: 1507 Budapest, Pf.: 2.

Kapcsolattartó: Koncz Péter
e-mail: info@szentgyorgyterpalyazat.hu

2. Az ötletpályázat tárgya

A budavári Szent György tér és Dísz tér hasznosítása, funkcionális és eszmei megújulásának lehetőségei és azok városépítészeti megfogalmazása.

3. Az ötletpályázat célja

A Világörökség területén álló – a második világháborús és azt követő tudatos pusztítások nyomait még ma is magán viselő – Szent György tér és Dísz tér hasznosítása, funkcionális és eszmei megújulásának lehetőségei, azok urbanisztikai-építészeti megfogalmazása oly módon, hogy a Kiíró a pályázóknak teljes alkotói szabadságot kíván biztosítani a koncepciók kialakításában.

Az ötletpályázat célja a beérkező ötletek és koncepciók alapján egy későbbi lehetséges fejlesztés előkészítéseként a tervezési terület funkciójának, beépítési programjának tisztázása, a jelenleg érvényes szabályozási előírások felülvizsgálata, valamint további nyílt tervpályázatok alapjául szolgáló beépítési koncepció meghatározása.

4. Az ötletpályázat fajtája, formája, jellege

- a) Az ötletpályázat fajtája: NYÍLT
- b) Az ötletpályázati eljárás formája: ÖTLETPÁLYÁZAT (jelen kiírásban Kiíró a szövegösszefüggéstől függően használja mind a „tervpályázat”, mind az „ötletpályázat” megnevezéseket; a két megnevezés között jelen kiírás szempontjából különbség nincs.)
- c) Az ötletpályázat jellege: TITKOS

5. Az ötletpályázat lebonyolítása:

- a) a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (továbbiakban Kbt.),
- b) a tervpályázati eljárások szabályairól szóló 310/2015. (X. 28.) Korm. rendelet,
- c) valamint az ötletpályázati kiírás előírásai szerint történik.

6. Összefoglaló az ötletpályázati határidő betartásáról

- a) Ötletpályázat kiírás közzétételének kezdete
2017. február 22.
- b) Kérdések beérkezésének, feltöltésének határideje
2017. március 12. 24:00
- c) Kérdésekre adott válaszok közzétételének határideje
2017. március 20. 24:00
- d) Pályaművek postára adásának határideje
2017. május 29. 24:00
- e) Pályázat eredményének kihirdetése
2017. június 30.

A BÍRÁLÓBIZOTTSÁG

1. A Bírálóbizottság összetétele

Szavazásra jogosult tagok:

1. **Fülek Zsolt**, a Miniszterelnökség építészeti és építésügyi helyettes államtitkára, a Bírálóbizottság elnöke;
2. **Riedel Miklós** építész, a Lechner Nonprofit Kft. vezérigazgatója, a Bírálóbizottság társelnöke;
3. **Katona András** miniszteri biztos, a Bírálóbizottság tagja;
4. **Dr. Puskás Imre**, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért felelős helyettes államtitkára, a Bírálóbizottság tagja;
5. **Mártonffy Miklós**, Budapest Főváros főépítésze, a Bírálóbizottság tagja;
6. **Dr. Nagy Gábor Tamás**, Budapest Főváros I. kerület polgármestere, a Bírálóbizottság tagja;
7. **Dr. Finta József DLA** h. c. akadémikus építész, Magyar Művészeti Akadémia, a Bírálóbizottság tagja;
8. **Szalay Tihamér** építész, a Magyar Építész Kamara delegáltja, a Bírálóbizottság tagja;
9. **Zoboki Gábor DLA** habil. építész, Budapesti Építész Kamara, Magyar Építőművészek Szövetsége, a Bírálóbizottság tagja;
10. **Dr. Hermann Róbert** történész, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese, a Bírálóbizottság tagja;
11. **Molnár Csaba DLA** építész, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építésmérnöki Karának dékánja, a Bírálóbizottság tagja;
12. **Vukoszávyev Zorán PhD** építész, műemléki területen szakértői jogosultsággal rendelkező tag, a Bírálóbizottság tagja;
13. **Dr. Mócsényi Mihály** professzor emeritus, Kossuth-díjas, Széchenyi-díjas és Sir Geoffrey Jellicoe-díjas kertésmérnök, tájépítész, okleveles muzeológus, régész, művészettörténész, a Bírálóbizottság tagja

Póttagok:

1. **Tarnai Gergely** főosztályvezető, Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság

Szavazásra nem jogosult szakértők:

1. **Csány Éva** I. kerületi főépítész, építészmérnök, Budapest Főváros I. kerület Önkormányzata
2. **Dr. Nagy Béla** építész
3. **Potzner Ferenc** építész
4. **Farbaky Péter** művészettörténész
5. **Herczeg Ágnes** táj- és kertépítész
6. **Bognár Gábor** művészettörténész, Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért és Kiemelt Kulturális Beruházásokért Felelős Államtitkárság
7. **Szij Zoltán** osztályvezető, Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság
8. **Koncz Péter** projektvezető, Lechner Nonprofit Kft.
9. **dr. Jaczkó József** jogi szakértő, jogi igazgató, Lechner Nonprofit Kft.

2. A Bírálóbizottság munkája

A Bírálóbizottság a vonatkozó jogszabályok, a kiírásban foglaltak, valamint az Elnök által előterjesztett és a tagok által jóváhagyott munkaterv szerint végzi munkáját. A Bírálóbizottság tagjai tanácsadási és szavazati joggal, szakértői tanácskozási joggal rendelkeznek.

A Bírálóbizottság döntéseit többségi szavazással hozta, munkájáról a jogi szakértő – folyamatos, nem szó szerinti – jegyzőkönyvet vezetett.

A Bírálóbizottság az egyes pályaművekről részletes szakmai bírálatot készített. A Bírálóbizottság a pályázattal kapcsolatos összegző megállapításait zárójelentésben rögzítette, azt átadta a Kiírónak, aki az abban foglaltak alapján teszi közzé a tervpályázat eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót.

A Bírálóbizottság munkája nem nyilvános. A Bírálóbizottság döntése végleges, a döntés ellen fellebbezni nem lehet.

AZ ÖTLETPÁLYÁZAT LEBONYOLÍTÁSA

1. A pályázat meghirdetése

A 310/2015 (X. 28.) Korm. rend. 34. § (2) és (3) bekezdése alapján a pályázati dokumentáció a Magyar Építész Kamara honlapján, valamint a www.szentgyorgyterpalyazat.hu honlapon kerül meghirdetésre.

2. Pályázati jelentkezés és dokumentáció beszerzése

Figyelemmel a 310/2015. (X. 28.) Korm. rendelet 20. § (6) bekezdésére és a Kbt. 39. § (1) bekezdésére, a Pályázó a regisztrációt követően a szentgyorgyterpalyazat.hu honlapról díjmentesen töltheti le a dokumentációt **2017. február 22. és 2017. május 29. között**. A letöltött dokumentumok kizárólag a pályamű készítésére, jelen ötletpályázat során használhatóak fel.

3. Helyszíni szemle

A Kiíró, tekintettel arra, hogy a tervezési terület nagy része szabadon bejárható és a pályázati kiírás teljes alkotói szabadságot biztosít a résztvevők számára, külön helyszíni szemlét és bejárást nem tart.

4. A kiírással kapcsolatos kérdések és ezekre adott válaszok

Kérdések

A pályázók a pályázattal és a kiírással kapcsolatban kérdésekkel **2017. március 12. 24:00 óráig**, kizárólag elektronikus úton, a pályázati honlapon (szentgyorgyterpalyazat.hu) keresztül fordulhattak a Kiíróhoz.

Válaszok

A határidőben feladott 9 db kérdést a Kiíró, illetve a nevében eljáró Bírálóbizottság **2017. március 20. 24:00 óráig** megválaszolta, és az összes kérdést és az azokra adott válaszokat a fenti elérhetőségen teszi közzé és küldi el elektronikus úton is a regisztrált pályázóknak.

5. A dokumentáció véglegesítése

A Kiíró a kérdések megválaszolásának időpontjában a dokumentációt véglegesítette.

A PÁLYAMŰVEKKEL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A beérkezett pályaművek száma és állapota

A pályázatra az előírt határidőig 26 pályamű került benyújtásra. Egy pályamű késve, 2017. 05. 30. 23:36 dátumú postai pecséttel került benyújtásra. Valamennyi pályázat csomagolása sértetlen volt.

A bírálóbizottság a fentiek alapján végül 26 db pályaművet vont be a részletes bírálatba.

A pályaművek bontására 2017. június 2-án 09:00 órakor került sor, a bontásról készült jegyzőkönyvben megállapításra kerültek az alábbiak:

A 23. sorszámú borítékot a Bizottság nem nyitotta ki, mivel a borítékra ezt írták: „pályázaton kívüli javaslat”. A boríték A4-es formátumú, azonosítót nem tartalmazott. A késve feladott pályamű sorszámot nem kapott, a boríték bontása nélkül a pályaművet a Bizottság kizárta a pályázatból.

A 24., 25., 26. sorszámú pályaművekhez csak online nyújtottak be anyagot, jellemzően csak egy vagy két jpg fájlt.

Az adathordozók átvizsgálásakor derült ki, hogy a 2. és 13. sorszámú pályaművekhez digitális 3D állományt nem nyújtott be a pályázó. A Kiírás a benyújtandó munkarészek közé sorolta a digitális 3D állományt.

Az alábbi táblázat összesítve mutatja a Bírálóbizottság által kizárt pályaműveket:

pályamű sorszáma	azonosító	kizárás oka
2.	344183	hiányzó digitális 3D állomány
13.	851189	hiányzó digitális 3D állomány
23.	nincs feltüntetve a borítékon	pályázaton kívüli javaslat
24.	286843	kötelező postai benyújtás hiánya
25.	766030	kötelező postai benyújtás hiánya
26.	924154	kötelező postai benyújtás hiánya
nem kapott sorszámot	719843	határidőn túl feladott pályamű

A Bírálóbizottság a 27 beérkezett pályaműből 20-at bírált érdemben. A bírálati szakaszban a postabontáson kívül négy alkalommal ülésezett a Bizottság. Tevékenységéről és a pályaművek bírálatáról folyamatos jegyzőkönyv készült. A Bírálóbizottság a vonatkozó jogszabályok betartásával végezte munkáját.

2. A pályaművek értékelésének a szempontjai

A pályaművek értékelése során a Bírálóbizottság az alábbi négy értékelési szempont szerint döntött a rangsorolásról.

Funkció

- olyan átfogó, hosszú távú koncepció és funkcionális elemek sora, melyek illeszkednek a budai várra vonatkozó – az elkövetkezendő 25 évben megvalósítani tervezett – fejlesztési programba
- a választott funkciók társadalmi fenntarthatósága

Kontinuitás, értékőrzés-értékteremtés

- a tervezési helyszínek összehangolt, egységes víziója
- építészeti és tájépítészeti megfogalmazásokban alkalmazkodás a Várnegyed történelmi épületegyüttesének, erőd jellegének adottságaihoz
- örökségvédelmi (régészeti, műemlékvédelmi), városképi szempontok érvényesülése
- a történelmi örökség elemeinek megőrzése, rendszerbe foglalása
- egységes arculati, építészeti, tájépítészeti szemlélet alkalmazása

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

- szabályozási előírásokra tett javaslatok adaptálhatósága,
- közlekedési kérdések megoldása a térszervezés és közlekedési útvonalak összhangja mellett
- kapcsolatok a tágabb és szűkebb környezet közlekedési hálózatához – kiemelten a tömegközlekedési kapcsolatok kezelése
- Duna-parti panoráma, Gellérthegy és a Krisztina körút felőli látvány – helyénvaló lépték, tömeg- és formaképzés
- akadálymentességnek való megfelelés

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

- reális időbeli ütemezhetőség
- reális műszaki megoldások alkalmazása
- környezeti fenntarthatóság (innováció, ökológiai lábnyom, energiahatékony megoldások alkalmazása, építőanyagok környezetterhelése)

3. A tervpályázat eredményeinek összefoglaló értékelése

A Bírálóbizottság a bírálatok során a beérkezett és a bontás során érvényesnek tekintett pályaműveket többször áttekintette. A Bírálóbizottság összességében a pályázatot eredményesnek, azonban hasznosíthatóság szempontjából csökkent értékűnek ítélte.

A Bírálóbizottság a bírálat során figyelembe vette, hogy a benyújtott pályaművek mennyiben segítik a Kiíró az ötletpályázati kiírásban rögzített céljainak elérésében, ezért a pályaművekben javasolt megoldásokat komplexen az ötletpályázati kiírásban rögzített részletes elvárások teljesítése szerint értékelte.

A pályázat hozzásegítette a Bírálóbizottságot ahhoz, hogy az ötletek sokaságában kikristályosodjon álláspontja: mik azok a szilárd pontok, amelyek mindenképpen követendők lennének a további tervezésben.

Az értékelés során a vár és a táj kertművészeti, történeti összefüggéseit, annak szellemi és kultúrtörténeti tartalmát vette alapul a Bírálóbizottság. A budai Várnegyed történeti értékei, szellemisége, méltósága elvárt védelmének fontossága abban is megnyilvánul, hogy jogszabályi szintű védelem gondoskodik róla. A Várnegyed egyszerre műemléki jelentőségű, világörökségi és kiemelten védett régészeti terület, egyedileg védett műemlékek nagy sűrűségű összessége, valamint nemzeti emlékhely. Ennek része a térfalak és a szabad tér kapcsolata, annak atmoszférakussága. A múlt örökségéből és a mai helyzetből felfejthető a hely szellem(miség)ének, karakterének lényege, amihez a mai látogató lelkileg és szellemileg kapcsolódni tud, miközben a mozgás által állandóan alakuló fizikai térösszefüggésekben mozog.

4. A pályaművek tipizálása

A pályaművek lényegében néhány típusba sorolhatók:

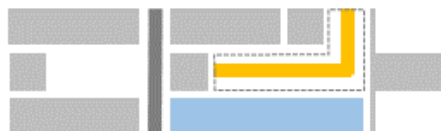
- az első típusba tartoznak a nyugati oldal teljes hosszában történő beépítését tervező javaslatok,
- a másodikba azok, amelyek a Szent György tér alaprajzi elrendezését „T” alakban javasolják,
- a harmadik típus nem építi be a teret, hanem szabad térként értelmezi újra.
- Egy megoldás – a Szent György tér beépítése – önálló típust képez.

Az első két fő típus két-két alcsoportra bontható, attól függően, hogy a Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének bontását vagy megtartását javasolják.

A Szent György tér beépítésének fő típusai a pályaművek sorszámaival

A nyugati várfal mentén beépítve

(HFP-HM marad, nyugati sétánnyal vagy anélkül)



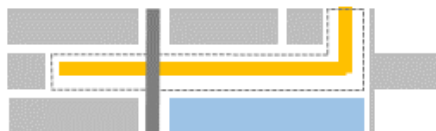
HFP-HM eredeti: 1, 10

HFP-HM bővítés: 6, 15, 19, 24

A Honvéd Főparancsnokság-Honvédelmi Minisztérium épülete megmarad. A Szent György tér „L” alakú elrendezése megmarad, a nyugati várfallal párhuzamos beépítés a teljes területet kihasználja.

A nyugati várfal mentén beépítve

(HFP-HM bontás, nyugati sétánnyal vagy anélkül)

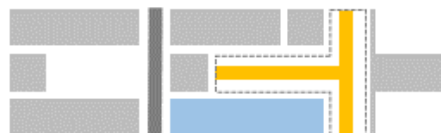


HFP-HM bontás: 2, 9, 11

A Honvéd Főparancsnokság-Honvédelmi Minisztérium épülete bontásra kerül. A Szent György tér „L” alakú elrendezése megmarad, a nyugati várfallal párhuzamos beépítés a teljes területet kihasználja.

A nyugati várfal mentén részben beépítve

(HFP-HM marad, nyugati sétánnyal vagy anélkül)



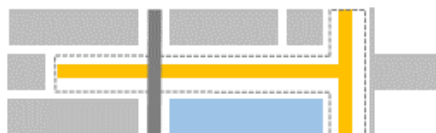
HFP-HM eredeti: 14, 17

HFP-HM bővítés: 16, 18, 21, 22

A Honvéd Főparancsnokság-Honvédelmi Minisztérium épülete megmarad. A Szent György tér „T” alakú elrendezésű, a nyugati várfallal párhuzamos beépítéssel.

A nyugati várfal mentén részben beépítve

(HFP-HM bontás, nyugati sétánnyal vagy anélkül)



HFP-HM bontás: 3, 12

A Honvéd Főparancsnokság-Honvédelmi Minisztérium épülete bontásra kerül. A Szent György tér „T” alakú elrendezésű, a nyugati várfallal párhuzamos beépítéssel.

A nyugati várfal mentén szabadon hagyva

(HFP-HM marad, nyugati sétánnyal vagy anélkül)



HFP-HM eredeti: 4, 7, 8, 20

HFP-HM bővítés: 5, 26

A Honvéd Főparancsnokság-Honvédelmi Minisztérium épülete megmarad. A Szent György tér „I” alakú elrendezésű, a nyugati várfal mentén szabad területekkel (park, romkert stb.).

Egyedi beépítés

(HFP-HM bontás)



HFP-HM bontás: 13

A Honvéd Főparancsnokság-Honvédelmi Minisztérium épülete bontásra kerül. A Szent György tér „I” alakú elrendezésű, a nyugati várfallal párhuzamos beépítést teresedés tagolja.

Jelmagyarázat

- Megmaradó beépítés
- Tervezett beépítés
- Szabad terület, park, romkert
- Térstruktúra (facsoporttal vagy nélkül)

5. A pályaművek értékelésének tapasztalatai, általános megállapítások

Elvek, eszmeiség

- Értékelendő a tervezési terület kihatásainak és a vár tervezési területen túlnyúló egységeinek eszmei és valós bekapcsolása vertikális és horizontális irányok szerint (pl. lovarda, felvezető sétányok stb.).
- Értékelendő ugyanakkor valamennyi helyszínnek egységes koncepció mentén való kezelése.
- Értékelendő a meglévő történeti épületegyütteshez és kialakult környezethez (a Várnegyed léptékéhez) igazodó harmonikus illeszkedés.
- Értékelendő, ami a kívülről és belülről érzékelhető, kialakult jelenlegi sziluettéhez alkalmazkodik.
- Értékelendő, ami a meglévő, a kialakult világörökségi helyszín értékes építészeti együttesének kiegészítésével (és nem a helyettesítésével vagy figyelmen kívül hagyásával) történik.
- Értékelendő a Szent György tér egyediségének, eszmei fontosságának és emelkedettségének felismerése és megmutatása.
- Értékelendő a Szent György tér és Dísz tér egymással való összefüggéseinek és szükséges funkcionális tagolásának felismerése, látványi szeparálásuk megoldása, ugyanakkor átjárhatóságuk biztosítása.
- Értékelendő a Szent György tér és Dísz tér építészeti egységként, de szétválasztott urbanisztikai térként való kezelése, amely elérhető a funkcionális tagolással, megadva hierarchiájukat, de egységes szemléletű kialakítással összekapcsolódó, sajátos budavári karakterét.
- Értékelendő az egyszerű, elegáns, méltó, élettel teli, művészi, atmoszférikus beavatkozás.
- Értékelendő, ami a hely szellem(iség)éhez alázattal hozzátesz, bővít, továbbformál, egyértelműsít.
- Értékelendő a több szakmát felölelő, multidiszciplináris megközelítés.
- A várnegyedben a tér és az architektúra alakításánál az egyszerű, kézenfekvő megoldások a legelfogadhatóbbak. Vezérelv, hogy a történeti épületek léptékénél kicsit visszafogottabb méretű, de kortárs építészeti felfogású, harmonikusan illeszkedő tömegű épületekkel kell pótolni a hiányzó épületeket, térfalakat.
- A várnegyedben szükséges építések ütemezetten megvalósíthatók úgy is, hogy első ütemben a tér rendezése megtörténjen, és az elvárt térfalak több ütemben, átfogó koncepció mellett jöjjenek létre.

Kétségtelenül nehéz feladat megragadni a vár ezen területének valós mondanivalóját és üzenetét. Ma nincs koherens tartalma, nincs szervező ereje, feldúlt állapotban van. Ennek a sokknak alapja az a történelmi folyamat, amely a pompás építkezések és a

mindent maga alá temető pusztítás okozott. A feszültség a művészetek által áthatott élet készítette építkezés és az életet tagadó háború, békétlenség és pusztítás közt feszülő dráma.

A mai helyzetében pedig kifejeződik a ma emberének állapota, tud-e, akar-e foglalkozni identitásával, tudatalattijában is múltjában gyökerező jövőjével, van-e jövőképe?!

És ez a tér még ennél is összetettebb kérdéseket tesz fel, aminek megválaszolásához a várnak a városban, az országban betöltött szerepét is hozzá kell gondolni, és nem is egyéni indíttatásból, hanem interdiszciplináris módon, humanista megközelítéssel.

A pályaművekre általánosan jellemző, hogy „csak a tervezési területként” meghatározott egységben gondolkodik. Ebből az objektumszerű, vagy lokális tervezési felfogásból adódik paradox módon, hogy általános építészeti válaszok születnek a hely sajátosságát kevésbé értelmezve. A külső érzékelésen átszűrődő, a belső transzmutáción eszenciává váló belső képek helyett ide nem illő előképeket látunk. Az egyéni válaszok kérdéselőzményei leszűkítettek, szakági, érdeklődéskör, egyéni attitűd szerint. Kevésbé szelíd és szociális érzékenységet sejtető. (Szociális alatt a klasszikus társadalmi összefüggésrendszert értve – vagyis kulturális, gazdasági és igazgatási szempont hármasságában feltenni és megválaszolni a kérdéseket, nem csupán építészeti szempontból.)

Annak szakmai és szellemi megragadása hiányzik, ahogy a vár mint „sziget” emelkedik ki a Duna völgyéből, kissé leválva a Budai-hegyek láncolatáról. Ennek a morfológiának a festői drámaiságára épül mint korona a királyi vár. Ilyen hely kevés van a világon. És ennek platója, központi tere áll ma itt „üresen” minden értelemben.

A szerteágazó összefüggések finom szövetén való átlátás hiányzik legfőképp a pályaművekből.

A feladat kétségtelenül nehéz. Ahhoz, hogy választ lehessen adni, nem elég tömegvázlatokban gondolkodni, tudni kell teret szervezni, ahol jól érezzük magunkat, ahol nem erőltetődik ránk helytől eltérő gondolat, inkább megérint a hegy tetején a horizontális és vertikális metszéspontjának alkotásra serkentő feszültsége.

Épp ezért nehezen értelmezhetőek azok a munkák, amelyek csak a térfalakkal, funkciókkal foglalkoznak, meghagyva vákuumként – ebben az értelmezésben – a köztes teret. Vagyis a perifériát fogalmazzák meg a centrum nélkül. Ritkábban fordítva.

Látható, hogy nehéz valami múltbeli emlékképhez ragaszkodni, mert melyik múltról beszélünk? Sokan idézik Széchenyi idevágó gondolatát: *„A múlt elesett hatalmunkból, a jövődönnek urai vagyunk. Ne bajlódjunk azért hiábavaló reminiscentiákkal [...] Sokan azt gondolják: Magyarország - volt; - én azt szeretném hinni: lesz!”*

Szent György tér

- Javasolt a tér átlátható, egységes, városi térként való megtartása. (Ezzel ütközik a Szent György tér részleges vagy teljes beépítése, illetve aláépítése.)
- Javasolt a térszín egységének megtartása. (Kerülendő ennek érdekében a Szent György tér térfelszínének rámpával vagy bármilyen eszközzel való megbontása, látványos süllyesztése.)
- Javasolt megőrizni a tér átvezető szerepét és viszonylagos reprezentativitását, különös tekintettel arra, hogy a Királyi Palota eredeti bejárati szárnyának rekonstrukciója, így a főbejárat visszaállítása része a Nemzeti Hauszmann-tervnek.
- Javasolt a tér történeti L-alakjának T-alakra bővítése, mellyel Buda és Pest látványa egyben tárul fel, e kiemelt térszegmensben a két városrész eltérő karakterei egységben jelenhetnek meg.
- Javasolt a térburkolatban is a reprezentativitás és a fenntarthatóság előtérbe helyezése.
- A Szent Zsigmond-templom romjainak építészeti kiegészítését, látványosabb megmutatását a pályaművek zöme nem tartotta fontosnak vagy megvalósíthatónak, így a tér közepén elhelyezkedő romokat mindössze térburkolati eszközökkel javasolt megmutatni.

A Szent György tér L alakja a töröktől való visszafoglalás után, a 17. sz. végétől alakult ki. Ezt tiszteletben kell tartani. Nem fogadható el olyan felvetés, ami a teret vagy annak egy részét be akarja építeni. (13. sz. pályamű) Riasztó és tévút az a megoldás, amelyik oszlopokkal kívánja a teret beépíteni. (20. sz. pályamű). A régészeti szempontok és a terület történeti érzékenysége miatt nem elfogadható, hogy egy terv a tér alatt nagy mélységben kíván műtárgyakat létre hozni (parkoló stb., 8. sz. pályamű).

A Bírálóbizottság kifejezi rokonszenvét a tér nyugati, tehát T formájú kibővítése mellett, amely így a budai panoráma lehetőségét is megőrzi. (pl. 16. sz. pályamű).

Nyugati térfal

- Javasolt a Szent György tér zárt térfallal határolása a nyugati oldalon.
- Javasolt a Szent György tér felől az egykori történeti beépítési vonal megtartása.
- Javasolt az egykori telekhatárokhoz igazodó beépítés, nem tűnik szerencsésnek a nyugati oldalon a tömbök összevonása.
- Javasolt a nyugati oldali várfal mentén a tömbök zárt sorú beépítése, és az egykori térfalarányok megtartása (igazodás a keleti térfal tömegeihez, magasságaihoz). Nem célravezető ugyanakkor az egykori épületek archaizáló újraépítése. Nem célravezető végleges megoldásként a pusztán kertészeti eszközökkel fedett nyugati tömbterületek kialakítása.
- Javasolt a nyugati oldali, várfal melletti sétány kialakítása a Tóth Árpád sétány folytatásaként.

- Javasolható a vegyes funkciók telepítésére tett javaslatok sokasága alapján az étellel teli, intenzív (turisztikai) használatból adódóan attraktív közfunkciók elhelyezése.
- Összességében megállapítható, hogy még nem forrt ki a szükséges térfal funkcionális és építészeti karaktere (funkciói a Palota teljes funkcionális rendjét megelőzően nem is véglegesíthetők), így a térfali épületek újjá/visszaépítése egyelőre nem látszik aktuálisnak, helyette a romok vizuális rendbetételével a tér már használatra alkalmassá tehető.

A Szent György tér és utca nyugati vonalának, mint beépítési vonalnak a rögzítése alapvető, ugyanúgy az az elv is, hogy a Szent György teret nyugat felől is zárt térfallal kell kialakítani. Ezért nem támogatható pl. a 4. sz. pályamű ötlete. Esetleg a Dísz tér felé eső legészakibb terület szabadon hagyása merülhet fel, amiatt, hogy a József főhercegi palotának itt feküdt a kertje.

A nyugati beépítésnél van olyan terv, amely a korábbi és a rendezési tervben szereplő beépítési tömböket összevonja. Ez nem látszik jó megoldásnak, hiszen így a nyugati oldalon egy nyomasztó óriási tömeg jön létre. A több tömegegység esetében is fontos, hogy a tér felé néző architektúra ne legyen túl monumentális (pl. 6. sz. pályamű), ez ugyanis elnyomná a Sándor-palota épületét. A nyugati térfal homlokzatainak hangolása nem a mostani pályázat kérdése.

A nyugati sétány megőrzése nyilvánvaló követelmény, ezt sok pályázó szélesebbre vette, ami támogatható. Tehát nem szükséges, hogy a tér nyugati oldali beépítése egészen a nyugati várfalsétányig terjedjen. A vár sziluett érdekében javasolható a feltároló nyugati beépítés egységes kezelése a nagyvonalú megjelenés érdekében.

Honvéd Főparancsnokság

- Javasolt a Szent György tér és Dísz tér között megtartott térfal. Kerülendő a két tér egybenyitása, mely egyrészt történelmietlen, másrészt indokolatlanul nagy felületen tárja fel a budai várban megszokott nemes téri arányokat.
- Javasolt a jelenlegi torzó megtartása, és modern eszközökkel való kiegészítése. Léptéke és eszmei mondanivalója miatt is kerülendő az egykori tömb részleges vagy teljes, archaikus visszaépítése.
- Az épülettorzó felhasználása és turisztikai elosztó szerepének erősítése kortárs építészeti kiegészítésekkel jelképszerű eleme lehet a megfontolásokkal továbbépített új építészeti környezetnek – óvatos kezelése mintegy projektismertető házként folyamatosan kommunikálhatná az átalakulást, mely közmegegyezésen és folyamatos társadalmi diskurzuson alapulhat.

Az egyik legérzékenyebb pont a Honvédelmi tömb kérdése. Semmiképpen sem szabad a térre néző Honvédelmi Minisztériumot visszaépíteni, még alacsonyabb formában sem. A Bírálóbizottság egyetért a Főparancsnokság torzójának megtartásával, pl. a helyreállított lépcsőház értéke miatt is. A Bizottság támogatja az elképzelést, hogy a torzót modern épületrésszel kell kiegészíteni dél felé, és a jelenlegi főparkány felett szerény magasságban, modern formában kiegészíteni.

Dísz tér

- Javasolt a tér egységének megtartása. A tölcészerű erős karakterrel bíró Dísz tér felszínének rámpával, vagy bármilyen eszközzel való megbontása kerülendő, északi végében a ligetes parkrendezés helyénvalónak tűnik.
- A parkolóhelyek megszüntetése csak közeli, alternatív parkolóhely létesítéssel együtt lehetséges.
- A tér és az üres telek kialakításánál előnyt élvezzenek a gépjárműforgalmi igényt nem növelő megoldások.
- Javasolt a Dísz tér 1-2. sz. üres telek zárt sorú, a szomszédjához igazodó léptékű beépítése. Javasolt a beépítés zárása a keleti oldalon is, a befejezettség mutatása, mert meghatározó szerepe van a vári sziluettben.
- Javasolt a Fehérvári és Vizi várkapu megfogalmazása.
- A legfontosabb 'előtér' szerepét betöltendő tériségéből adódóan nem célszerű összenyitása a Szent György térrel, hiszen e tér déli szegmensében kell megoldani az átmenő turisztikai forgalom lebonyolítását és vári lakosok gépkocsiforgalmának szétválasztását.

Egykori Külügyminisztérium (Dísz tér 1-2.)

- Javasolt a zárt sorú beépítés alapvetően a mára kialakult állapot folytatásaként, mely történelmileg is igazolható magasságot és egységességet jeleníthet meg.
- Javasolt egy turisztikai irányító, logisztikai funkció idetelepítése, mivel ez a Várba való beérkezés első épülete.
- Építészeti formálásában kortárs építészeti eszközök alkalmazására nyílik lehetőség a történeti karakterjegyekhez alkalmazkodó korszerű megoldásokkal – mely hűen tükrözheti új, fenntartható, további jelentős környezeti terhelést nem jelentő funkció befogadását.

A Dísz téri, egykori saroktelek esetében sokféle megoldás született. A bizottság itt a zárt, a telekhatárhoz igazodó beépítést látja helyes viszonyulásnak. Nem támogathatóak azok a megoldások, amelyek kisebb épülettel vagy több kisebb épülettel kívánják a beépítést megoldani.

AZ ÖTLETPÁLYÁZAT EREDMÉNYEINEK RÉSZLETES ÉRTÉKELÉSE

1. A Bírálóbizottság összegző megállapításai

- Magas a társadalmi és politikai igény a Szent György tér és Dísz tér rendezésére vonatkozóan;
- A beérkezett pályázatok színvonala és tartalma hullámzó, de hasznosítható ötletet sok pályamű tartalmaz;
- Olyan komplex és egységes megoldást bemutató koncepció nem érkezett, amire egyértelműen kiadható lenne első, második, akár harmadik díj, így a bizottság javasolja, hogy jelen ötletpályázat eredményeinek felhasználásával a Szent György tér megújításának folyamatában következő lépésként, a megvalósításhoz vezető építészeti tervpályázat meghirdetését ajánlja a kiírónak;
- A megvételben részesített pályaművekből kinyerhető gondolatokat és ötleteket szakmai kézbe kell adni, és ezek alapján javasolt az immár építészeti, táj- és városépítészeti tervpályázatban tovább finomítani a tervezési programot és a fejlesztések lehetséges irányát.

2. A díjazott pályaművek rangsorolása

A Bírálóbizottság összesen 7 db pályaművet részesített elismerésben; 4 db kiemelt megvételt és 3 db megvételt javasolt.

A Bírálóbizottság az egyes pályaművekkel kapcsolatosan hozott döntéseire tekintettel a tervpályázat **végeredményét az alábbiak szerint állapította meg:**

pályamű sorszáma	azonosító	elismerés	összeg (bruttó)
06.	423758	kiemelt megvétel	4 000 000,- Ft
09.	621875	kiemelt megvétel	4 000 000,- Ft
15.	872444	kiemelt megvétel	4 000 000,- Ft
21.	988787	kiemelt megvétel	4 000 000,- Ft
01.	331589	megvétel	2 000 000,- Ft
16.	883025	megvétel	2 000 000,- Ft
18.	906831	megvétel	2 000 000,- Ft

3. A díjak és megvételek elosztása, valamint ennek rövid indoklása

A Bizottság összességében a pályázatot eredményesnek, azonban hasznosíthatóság szempontjából csökkent értékűnek ítélte.

A Bizottság az egyes pályaművek részletes bírálatainak és az ötletpályázat összefoglaló értékelésének elfogadása során egyhangúan úgy döntött, hogy a pályaművek díjazására és megvételére szánt összeget csökkenti, és bruttó 22 000 000 Ft (azaz huszonkétmillió millió forint) összeget használ fel. A Bírálóbizottság 1., 2., 3. díjat nem ítelt meg.

A feladat komplexitására tekintettel a kiemelt megvétel összegét bruttó 4 000 000,- Ft (azaz négy millió) forintban állapította meg. Ehhez arányosítottan a megvétel összegét bruttó 2 000 000,- Ft (azaz kettő millió) forintban állapította meg.

4. Az egyes pályaművekről kialakított részletes szakmai értékelés

1. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 331589

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű **megvételben** részesül.

Tartalmi összefoglalás

A pályamű erőteljes, identifikáló eleme a központi észak-déli gyalogos tengelyt kiemelő sétány- és rámparendszere. A közlekedést irányító és a párhuzamosan haladó gyalogos zónák használatát is strukturáló vonal hídszerű elemként ível át a volt Honvéd Főparancsnokság konzervált épületromjai felett – megteremtve egy igazodási pontot, mely ugyanakkor a téren és a nyugati térrész tervezett épületeinél zajló építkezések kilátópontja is. Az épületromon térszínen keresztülvezető és a fölötte átívelő sétány vonalának finom töréseivel és érzékeny emelkedéseivel (inter)aktív térhasználatként érzékelhető tárgyelemmé teszi a gyalogos közlekedést. Jól strukturálja észak felől a foghíjbeépítéssel egységessé formált Dísz tér szerepét, mint átmeneti és elő-tér, az épületben információs pontot és felette kilátóteraszt létesít, hogy délre kilépve a lelátórámpán feltáruljon a Nemzet főtere. Az épület eredeti kontúrját fás ligettel jeleníti meg, a templom térszínen megtartott alapfalai körül pázsitos felületet formál, a Szent György tér déli végénél elegánsan vezeti át a fő tengelyt a palota tervezett átépítésében megvalósuló egykori kapuzathoz. A Sándor-palota előtt ligetet tervez, a nyugati térfal teljes tömegű visszaépítését tervezi kortárs épülettömegekkel, (javaslatként a Nemzeti Galériának helyt adó) múzeum funkcióval. A térszín alatti régészeti emlékek és Szárazárok bemutathatóságára életszerű javaslatokkal él. A térburkolatok egységes kezelése mellett hierarchikus közlekedési felületek alakulnak ki, több térszint is bevonva a használatba. A térfelszíni épületek a Szent György tér nyugati térfalánál határozottan a korábbi történeti beépítési vonalat tartják, jó arányú kortárs épülettömegei (melyet vári karakterként sikátorokkal tör át) markáns urbanisztikai közeget teremtenek a tér megélésére. A tervezett épületek nemes komponálású, de a történeti épületek felé meghajló gesztust vállaló architektúrát mutatnak, a Dísz téri sarokbeépítés minőségileg konzervatívabb megoldásával háttérben marad. Az épületek a térszínen átlátható és átjárható felületeikkel a várfali sétányok életét aktívan kapcsolják be a központi terek életébe.

Funkció

A Szent György tér nyugati térfalára tervezett épületegyüttes közművelődési funkcióját meghaladóan a terv eszmei szerepet szán a Nemzeti Galéria e helyre telepítésével: a magyar kultúra gazdagságának megjelenítését szándékozza a közjogi méltóságot befogadó épülettel egyetemben, így adva eszmei keretet a nemzet főterének. A kortárs építészeti gesztusokat magán viselő épületsor-kubus helyszínrajzi telepítése alkalmazkodik a történeti beépítéshez, átnyitásai megidéznek a vári

karakterként értékes, sikátorokkal feltáruuló átnyitásokat, tömegükkel jó arányú beépítést adnak a kialakuló tér felől nézve, egyszersmind történelmi képek felidézését is adják. Az épületek horizontális tagoltsága jó, a térszíni funkciók aktív-kommunikatív kapcsolattal bírnak a Szent György tér felé, az üvegsáv felett lebegő, semleges, köpenyszerű architektúrával képzett tömegek könnyed lépcsőzéssel vezetik át a térfalat a palota északi kapuja felé. A Nemzeti Galéria tereinek befogadása kérdéses, de eredeti gondolat az épülettömegben megjelenő (a múzeum jó súlypontba helyezett előcsarnokával együttesen kialakított) szabadtéri színpad kialakítása.

A Honvéd Főparancsnokság megmaradt épülettorzóját restaurálással erős építészeti gesztussal megtartja a terv, alépitményyszerű használata podesztet teremt egy látogatóközpont létrehozására. A tetején elhelyezett látványterasz a teljes területre ütemezett munkálatokhoz info-központként is szolgálhat. Biztosabb és egyértelműbb lenne a viszony, ha a terv által egyébként is javasolt, az épületen átvezető turisztikai útvonalra egy vertikális közlekedővel csatlakozna a tetőterasz – a kétoldali felvezető rámpák látványos rajzi eleme térileg megkérdőjelezhető divatos megoldás, és maga alá rendeli a történelmi épületelemet.

A Dísz tér sarkára tervezett szállás-jellegű épület fenntartható és működőképes javaslat, a térfal zárására biztos megoldásnak látszik, ugyanakkor a Duna felőli vársziluettben nyitott udvara esetlenül szervesül és bátortalan-alárendelt funkciót sugall.

Kontinuitás, értékörzés-értékelemzés

A terv gondosan megtartja a kialakult térstruktúrát, a történetileg igazolható formákat megidézi, ugyanakkor mai kortárs építészeti eszközökkel javasolja az épületromok és tértorzó rendezését. Erős építészeti gesztussal egy markáns sétányt vizionál, mely tematikus útként történelmi elemeket köt össze, hívja fel rájuk a figyelmet: jelenlétével tematizál és orientál. Építészeti eszközeivel a Dísz tér északi felétől urbanisztikai mikro-architektúrával és kertépítészeti elemekkel látogatói-használói útvonalat vezet végig a rekonstruálandó Palota északi bejáráshoz. A Dísz tér saroktelkének kevésbé sikerült beépítésével és a Szent György tér nyugati térfalának kortárs épülettömbökkel történő beépítésével a markáns téri helyzeteket újratерemti, felismeri, hogy a romállapotában torzó Honvéd Főparancsnokság eredeti kubusának bármilyen visszaépítése a kialakuló egyensúlyt felbillentené, de mindeközben jól érzékeli a fennmaradt kubus szerencsés térelválasztó, strukturáló szerepét. Elegáns gesztus az épületmaradvány egykori teljes alaprajzi felületének fás ligettel történő megjelenítése déli irányban, de ellentmondásos a turisztikai fogadóközpont szerepet felvállaló épületre felkésző rámparendszer.

Kevés, de határozott kertépítészeti eszköztárral dolgozik a terv, elsődleges szerepet szánva a térszervezés tengelyében futó sétánynak. A körülötte-mellette megjelenő épületek a (mára kialakult és megszokott) vizuális átlátások lehetőségeit nem

korlátozzák, aktív térhasználatot indukálnak, a nyugati térfal mentén megjelenő (jelzésszerűen megfogalmazott) gazdag architektúra a Tóth Árpád sétány folytatásának kiterjesztését is bevonja a központi tér működésébe.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A pályamű komplex választ ad a (már meglévő, vagy a terv által generált) használatból adódó urbanisztikai helyzetekre. A történeti városszerkezetet gondosan írja tovább, a tervezett épületek léptéke jól pozicionált, a tömegek alakítása és tagoltsága (a Dísz téri sarokteleknél korrigálhatóan) gondos és a környezethez szükséges arányossággal formált. Alkalmazkodó magatartása biztonságossá teszi helyfoglalását az összképben, a dunai panorámában és konkrét helyi téri szituációkban is.

A közlekedési kérdések megoldásának fontosságát jól érzékeli, a közösségi közlekedés rendjén nem változtat, de a ma is kezelendő turisztikai, valamint a megnövekvő hivatali-funkcionális forgalmat a várszoknya területén megfogja – így élhető és minőségileg fenntartható térhasználatot tud biztosítani. Elsődlegességet biztosít a gyalogos közlekedésnek, e tekintetben jól számol az építés alatt lévő új megközelítési tengelyekkel. Az akadálymentességnek való megfelelés a markáns rámpa esetén túl gondosan tervezett, a mikro-architektúra vonatkozásában kidolgozható egységes szellemiséggel. Általánosságban a térfelület-használatok jó elképzelést mutatnak, a Sándor-palota előtti térszegmens ligetes-fás kialakítása azonban korlátozza a kialakult főhomlokzati megjelenést (határozott szándéka szerint áthelyezi a hangsúlyt a Palota rekonstruálandó északi bejárat homlokzatára). A központi gyalogos tengelyben megjelenő hatalmas zöldfelület (miként a mostani sem) fenntarthatósága tervezetből következő használati intenzitás mellett kérdéses.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A terv nyugodt, jó arányú, a vári karakter-elemekre jellemző idézetekből építkezik. Újszerű eleme a markáns gyalogos közlekedési tengely, mely (nem csak a terveken megjelenésében, de) dominánsan meghatározza a látványt. Elhagyásával a Honvéd Főparancsnokság helyén létesítendő turisztikai központ méltó alázattal foglalná el meghatározó szerepét a beépítésben. E szempontból kifejezetten támogatható a rom-épület tetején létrehozott terasz, mely mint kilátópont az ütemezetten megvalósuló építési folyamatot ismertetheti, és egyben biztos eligazodási pontot formálhat a nemzet főtere körül megjelenő szellemi tartalmak olvasásához. A terv a beépítés elemeinek ütemezhetőségére javaslatot tesz, de felvetése a Teleki-palota esetleges rekonstrukciójára a terv összességével ellentmondásba kerülhet.

Összegzés

A terv domináns eleme a gyalogos közlekedést strukturáló, közvetlen irányító-tematizáló feladatán túl szimbolikus szereppel is bíró Idő – Történelem sétányút. A

Honvéd Főparancsnokságra felkúszó rámpaépítés elhagyásával a terv egységesen végiggondolt térhasználattal operál, jól értelmezi tovább a vári beépítés karakterét, gondosan felvázolt téri szituációkat teremt, alkalmazkodó és jó arányú épületeket tervez megvalósítani. A gyalogos közlekedéshez rendelt programelemek teljes kulturális keresztmetszetet adnak a hely történelmiségéből.

A pályamű a környezetrendezéssel méltó tériséget biztosít a Szent György tér kialakításához. A nyugati térfalat kortárs épületelemekkel, a budavári karaktert jól idéző és arányos tömegekből gondosan komponálva hozza létre – az épületkubusok a térszínen átlátást biztosítanak ugyanakkor a kialakítandó nyugati vársétány felé is, és kommunikatív felületté válik a benne elhelyezni kívánt múzeumfunkció közönségtereivel. A Dísz tér sarkán lévő üres telekre ajánlott szállodafunkció jól pozicionált, de építészeti kialakítása elmarad a terv magas minőségétől.

A pályamű kiemelt gondossággal kezeli a történetiséget, melyet határozott kortárs építészeti magatartással jelenít meg – ez a legnagyobb erénye, de egyben korrigálható csapdája is, amikor e korszerűségnek a lebegő rámpa-sétánnyal túlzó hangsúlyt ad.

2. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 344183

A pályázatból a Bírálóbizottság a pályaművet kizárta.

3. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 369900

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételen és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjét bontásra javasolja. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: archeológiai múzeum, helytörténeti múzeum, vendéglátás. A Dísz tér sarkán javasolt épület funkciói: étterem, kiállítás, bábszínház, műterem, iroda. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vethet fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György teret több részre tagolja: a Szent Zsigmond kápolna környezetében gyepes teret javasol, amelyet fasorokkal tagolt burkolt tér köt a Dísz térhez. A Szent György teret „T” alakú térként definiálja újra. A Palota tervezett bejárata megfelelő pozícióba kerül. A jelentősen kiszélesített Szent György tér új térfala, javasolt építési vonala jelentősen eltér a tér

történeti előzményeitől. Szép gondolat a nyugati sétány, amely egyben önálló romkerti sétány is. A Tóth Árpád sétány folytatása jó gondolat, kiemelhető a közvetlen kapcsolatot biztosító új híd javaslata. A koncepció és a tervezett beépítés nehezen hangolható össze a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. Nehézségeket teremthet a régészeti értékek bemutatásának igénye, a javasolt beépítés összehangolása. A térrészek egymásra merőleges tengelyeinek javaslata értékes gondolat.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését és a közlekedési vonal nyugat felé történő áthelyezését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A tervezett beépítés a rálátásban jelentős beavatkozást okoz. A viszonylag nagyméretű, sematikus tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése közötti összhang további finomítást igényelne. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

4. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 382008

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója: kilátó. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: vásártér, fesztivál, profán funkciók, turisztika, kiállítás, a Szent Zsigmond kápolna tere szabadtéri színpad. A Dísz tér sarkán javasolt épületben kortárs galériát és a hungaricumok bemutatását javasolja. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vet fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója nem tekinthető egységesnek, a jelentős lefedések, levegőben tervezett átjárók, a helyenként jelzésértékű vázak és a testszerű tömegek ellentmondásos látványelemeket eredményeznek. A Szent György teret több részre tagolja. A Palota bejárata nem változik. A tér szerkesztése a mai állapot kiegészítéseként értékelhető.

A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. A koncepció és a tervezett beépítés nem hangolható össze a történeti örökség

elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. Lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A tervezett beépítés a rálátásban az ideiglenes jelleget mutató „horgolt” építészet ellentmondásokat teremt a térbeliség értelmezése során. A tér emelkedett hangulatát nem erősíti a javasolt építészeti eszközrendszer. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

5. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 384496

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója kultúra, információ. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: "titkos kertek", óriáskivetítő, kilátó. A Dísz tér sarkán javasolt épület irodaház. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a költségesen fenntartható kerti funkciók további finomítást igényelhetnek.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója nem tekinthető egységesnek; a javasolt építészeti karakter-elemek és a tervezett tömegek jelentős kontrasztot teremtenek a meglévő épületekkel, nem az egységes teret erősítik. A Szent György teret több részre tagolja. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai részben utalnak a történeti előzményekre. Szép gondolat a nyugati romkerti sétány. A koncepció és a tervezett beépítés csak kompromisszumokkal hangolható össze a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal, a tördelt tömegek ellentmondani látszanak a markáns történeti térfalaknak. Esetenként nehézségeket teremthet a régészeti értékek bemutatásának igénye, a javasolt beépítés összehangolása. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik.

A tervezett beépítés a rálátásban jelentős beavatkozást okoz. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

6. sorszámú pályamű **egyedi azonosító: 423758**

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű **kiemelt megvételben** részesül.

Tartalmi összefoglalás

A pályamű megőrzi a Dísz tér – Szent György tér elkülönülését, kettős térrendszerét, a jelenleg is meglévő kapcsolatok megtartásával. A Dísz téri foghíj beépítésével, illetve a volt Honvéd Főparancsnokság épületének horizontális és vertikális kiegészítésével, valamint a nyugati térfal létrehozásával, határozott térfalakkal egészíti ki, fejezi be a vári épületegyüttest. A kiegészített, illetve újonnan kialakított térfalak között jelentős méretű, de minden nagyobb tájépítészeti gesztust nélkülöző, burkolt felületeket alakít ki. A burkolatban jelzi a Szent Zsigmond-kápolna alaprajzi elhelyezkedését.

Funkció

A pályázat az elhelyezni javasolt funkciók tekintetében a kialakult állapotnak megfelelő, illetve viszonylag általános kézenfekvő javaslatokat tesz, rendkívüli újdonsággal nem szolgál. A Dísz tér sarkán lévő foghíjtelekre kulturális, intézményi és iroda funkciókat javasol. A Szent György tér nyugati térfalát több épülettel, a „Polgárvárosi házzal”, a „Teleki Központtal”, illetve a „Nyugati Galériával” zárja, melyek földszintjén közönségforgalmi és turisztikai célú tereket helyez el. E két utóbbi kissé mechanikus módon, egy tömegben összefogásra kerül. Az együttesben kulcsszerepet szán a Szent György tér felé az ún. „Bethlen szárnyal” kibővülő, volt Honvéd Főparancsnokság épületének, azonban ennek funkciója nem egyértelműen tisztázott, feltehetően a jelenlegihez hasonlóan kiállítótérként és turisztikai céllal kerülne felhasználásra. A javasolt funkciók reálisak és fenntarthatónak látszanak, ugyanakkor megtartják a hely elvárt méltóságát.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A pályázat visszafogott, egységes képet mutat. A Dísz tér jelenlegi differenciált térhasználatát korszerű megjelenésű burkolattal és zöldfelülettel újraértelmezi, kiegészítve újabb, korszerű kertépítészeti elemekkel – vízfelület, növényzet, egységes burkolat. A Szent György tér egységes térburkolatán a Szent Zsigmond-kápolnát síkban jeleníti meg. Növényzetet itt csak keveset alkalmaz, a Honvéd Főparancsnokság új Bethlen-szárnya előtti fasor formájában, a Nyugati Galéria udvarán, illetve a „Koldus kapu kilátóteraszaként” elnevezett helyen. Egyszerű és szép megoldás a palotához vezető lejtős lépcsősor burkolat játéka. Talán a Szent György tér burkolatának

kialakítása jelen állapotban kissé szegényes, a nyugati térfal épületeinek árkádjai alól a nagyjából sík, tagolatlan burkolat végtelensége ijesztően hathat. A nyugati várfalon végigvitt sétány, illetve az általa és a nyugati térfal épületei által közbezárt süllyesztett intim térsor kialakítása viszont feltétlen értékes gondolat. A teret kísérő új épületek, épületrészek klasszicizáló architektúrája megnyugtató, de túlzottan leegyszerűsítően hathat. A tető – talán a királyi palotára utalva – és a tömegtagolás ugyanakkor disszonáns képet mutat. A „Polgárvárosi ház” nyugati oldalát alkotó három, mély rizalitot formázó szárnya tévedés, kifejezetten bántó megjelenésű, teljesen idegen a várban hagyományos beépítéstől. Ugyanígy a volt Honvéd Főparancsnokság épületének kiegészítése, a visszahúzott emeleti szinttel sem lett kellemes tömegű, hasonlóan a Dísz téri foghíj telkére javasolt mechanikusan formált épülethez. Mindemellett történeti értelemben a pályázat mértéktartó megközelítése szerencsés döntés volt, ugyanis kerülte el a nagyobb vonalú koncepcióból esetleg adódó nagyobb tévedéseket.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A pályázó jól ismeri fel a felvetett városépítészeti problémákat és művében elfogadható megoldást kínál. A városszerkezetet gondosan egészíti ki, azonban a javasolt épületek tömegformálása és architektúrája nem mutatja azt az érzékenységet, amit a hely megkívánna. Elsősorban e két ok miatt nem lehet a pályázatot teljes értékűnek tekinteni. A Dísz tér forgalmi egyszerűsítése, a parkoló megszüntetése, gyalogos- és zöldfelület kialakítása, a gépkocsiforgalom részére biztosított sáv a Duna irányába való helyezése és az ellentétes oldali forgalmi sáv megszüntetése szerencsés térhasználatot eredményez. A Szent György tér azonban kissé szegényesre sikerült, mind funkciójában, mind tagolásában, mind kertészeti megoldásában. A léptékükben mértéktartóan formált épületek tömegükben nagyjából illeszkednek a várhegy látványába, bántó sziluett problémák nem keletkeznek.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A pályázat lépték- és mértéktartó gesztusai megfelelnek a hely által megkövetelt komolyságnak. Jelentős újításokat a terv nem mutat, de ezzel talán éppen a nagy hibáktól is mentesülhetett. A tömegalakításra vonatkozóan a pályázó jó úton indul el, de a kissé ügyetlenül formált részletek (Polgárvárosi ház, Honvéd Főparancsnokság kiegészítése, illetve a mechanikus tetőformák) nagyon sokat levonnak a terv eleganciájából.

Összegzés

Összességében figyelemre méltó javaslat született, mert mind a városszerkezet és a térhasználat, mind a városképbe való illeszkedés tekintetében elfogadható megoldás született. Nagyon zavaró azonban a tömegformában és az egyes architektonikus

elemekben megmutatkozó ügyetlensége, disszonanciája. Sajnálatos módon a várostest elegáns kiegészítéséhez nem tudott méltó tömeg- és részletformákra vonatkozó javaslat születni, amiért nagy kár. Szerencsésebb lett volna, ha az eredeti elvek alapján kicsit nagyvonalúbb, korszerűbb tömegformák és architektúra keletkezik. Egy kissé érzékenyebb, szellemesebb, magától értetődőbb tömegforma és architektúra díjazott tervet eredményezhetett volna.

7. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 535426

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója vendéglátás. A Szent György tér nyugati oldalán park jelenik meg. A Dísz tér sarkán lévő épületben elhelyezésre javasolt funkciók: gasztronómia, könyv, kultúra, turizmus. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak.

Kontinuitás, értékörzés-értékelemzés

A Szent György teret gepes felületekkel tagolt térként alakítja ki, a romkert helyén gepesített (napozóterület) és burkolt felülettel. A Szent György tér mai, meglévő térfalai nem változnak. A koncepció csak kompromisszumokkal hangolható össze a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi, de a régészeti területet befedi.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból egyszerű eszközökkel lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését és a közlekedési vonal Duna felé történő áthelyezését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A tér emelkedett hangulatát nem erősíti a tervezett kialakítás. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

8. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 649755

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének bontását javasolja, helyén "lépcsős fórum", míg a Szent György tér nyugati oldalán tó, kert kialakítását vázolja. A Dísz tér sarkán irodaház épület telepítését javasolja. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vethet fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A Szent György teret több részre tagolják a lépcsős, lejtős terek. A Szent György teret három dimenzióban tagolt térként definiálja újra, megszüntetve a tradicionális tériséget. A tér használhatósága, a Palota tervezett bejárata kedvezőtlen pozícióba kerül. A koncepció és a tervezett beépítés nem hangolható össze a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. Nehézségeket teremthet a régészeti értékek bemutatásának igénye, a javasolt beépítés összehangolása is. A tér formálásának szempontjait teljes mértékben alárendeli a Vár alatti alagút és a tér pozíciójából adódó alapötletnek. Az alagút közepén kialakításra javasolt 40x40 méteres területen tervezett körforgalom és az arra szervezett 60 autóbusz és 800 gépkocsi számára javasolt parkoló ára a teljes Szent György tér alapincézése, alábányászása 50m mélységig. Kérdéses a beavatkozás előnyeinek és hátrányainak mérlege; érdemes-e a teret ezen az áron átalakítani...

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból összetett eszközökkel, de lekövethetők. A pályamű a Dísz téren gyalogos aluljárót tervez, de a felszíni következmények nem kerültek ábrázolásra. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás csak néhány helyen található.

9. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 621875

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű **kiemelt megvételben** részesül.

Tartalmi összefoglaló

A pályamű jellegzetes, megkülönböztető gesztusa a volt Honvéd Főparancsnokság épületének elbontása, és helyén egy „városias erdő”, azaz egy fás liget létrehozása. A

Szent György tér nyugati térfala a korabeli épületek és telekosztás ritmusában végig beépül: Öt Génius Háza (öt magyar tájegység sajátosságainak megjelenítése kortárs épületben), a Teleki-palota szinte eredeti állapotát tükröző újraépítése (reprezentatív rendezvényházként) és a Vizuális Kultúra Háza (kortárs megjelenésű fotómúzeum, magyar filmesek és minden ezekhez kapcsolódó kulturális tartalom). A Szent Zsigmond-templom szökőkúttá alakul, amelynek vízjátéka kirajzolja a megsemmisült tömeget. A tér Palotához közeli felén Emlékoszlop létesül, mely kivágása árnyékhatásával a tér padozatán kijelöli a jeles történelmi évfordulókat.

A Dísz tér parkolóktól megtisztított piac lesz, a Dísz tér 1-2. számú, jelenleg üres ingatlanra kortárs megfogalmazású, osztott tömegkezelésű kávéház kerül.

Funkció

A Szent György tér nyugati térfalára tervezett épületek funkciói – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a több ezer m²-es új épületek kihasználhatósága kérdéses. Értékes gondolat az Öt Génius Háza. A volt Honvéd Főparancsnokság épületének helyén megjelenő „városias erdő” ökológiai fenntarthatósága – a megálmodott mikroklíma, fényhatások a közepső tisztáson – a kis méret folytán nem tűnik megvalósíthatónak.

A Dísz tér sarkára tervezett kávézó működőképes lehet, jó felvetés egy turisztikai irányítópont létrehozása (a pályázó a vári barlangok beléptetési pontját gondolja ide). A Dísz téren megjelenő piac könnyen válhat zibvásárrá, árufeltöltése, takarítása, a látvány eleganciájának biztosítása ezen a helyszínen nehezen megoldható feladat. A megszüntetett parkolók kiváltására a terv nem ad javaslatot.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A bemutatott elképzelés egységesnek tekinthető. A Szent György tér „L” alakú definiálásával a terv a történeti térfalakat hozza vissza, a Palota megközelítését jól oldja meg. A volt Honvéd Főparancsnokság helyén képzett park gondoskodik a Dísz tér és a Szent György tér kívánatos megosztásáról, bár egy viszonylagosan épen maradt, elegáns és művés terekkel rendelkező történeti épület elbontása azért, hogy helyére fák kerüljenek, kétséges és nehezen megmagyarázható döntés lenne. A Szent Zsigmond-templom romjain medence és vízjáték telepítése megengedhetetlenül veszélyeztetné a romok állagát, a hely szakralitásának is ellentmond. Az Emlékoszlop gondolata megfontolandó, de helyének megválasztása és formai kialakítása esetleges. A Teleki-palota szinte eredeti állapotát tükröző újraépítése (kevés kortárs kiegészítéssel) léptékében talán a tér mai arculatához már túl nagyszabású és megjelenésében hamis.

Szép gesztus a nyugati várfalsétány végigvitele a Szent György tér teljes hosszában romkerti sétányként.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

Azon kevés pályaművek egyike, amely készít szabályozási javaslatot, ami korrekten tükrözi az építészeti és térrendezési koncepciót. A közlekedési kérdések megoldására a terv új javaslatot nem ad, a közösségi közlekedés rendjén nem változtat.

A Duna-parti panoráma, a Gellérthegy és a Krisztina körút felőli látkép bemutatása látványosan, helyénvaló léptékekkel történik. Az akadálymentességnek való megfelelés megoldható, de ennek kidolgozása elmaradt.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A terv kitér az időbeli ütemezés kérdéseire, és az épületeket illetően reális műszaki megoldásokat alkalmaz. Viszont a templomrom szökőkúttá alakítása komoly örökségvédelmi és régészeti kérdéseket vet fel. A városi erdő az idő múlásával valószínűleg elsivárosodna, biológiai sokszínűsége egy ilyen zárvány nem alkalmas.

Összegzés

A terv egy konzisztens koncepció végigvitelén alapul a történeti tradíciók követésével. A meghökkentő „városi erdő” gondolata innovatív megoldás a jelenleg torzóként álló Honvéd Főparancsnokság épülettömegének eltüntetésére és a tömeghatás fákkal történő helyettesítésére, bár ennek a megoldásnak a társadalmi elfogadtatása erős kihívást jelent, és kétséges az alapgondolat (azaz az erdei karakter) fenntartható megvalósítása.

A pályamű tiszteletben tartja a Szent György tér méltóságát és megfontolandó megoldást kínál a hiányzó nyugati térfal visszaállítására az eredeti telekosztás megtartásával. A Dísz tér sarkán lévő üres telekre ajánlott funkció és lépték megfelelő, a tér piacként való üzemeltetése ellenben kockázatos felvetés.

Dicséretet érdemel a pályamű kidolgozottsága, rajzi megjelenésének harmóniája és kiváló nyomdatechnikája.

10. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 767338

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételen és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciói: kávézó, vendéglátás, kereskedelem, szabadtéri rendezvénytér, rendezvényközpont. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: kiállítás, nagy előadótér, vendéglátás. A Dísz tér sarkán közigazgatási épület, iroda telepítését javasolja. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György kialakítása elfogadható, de a palota előterének kialakítása kedvezőtlen. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A tervezett térfal erőteljes, domináns, új (kvadratikusan square) karaktert ad a térnek.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését és a közlekedési vonal nyugat felé történő áthelyezését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A tervezett beépítés a rálátásban jelentős beavatkozás, és a tervezett torony megjelenik a sziluettben.

Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

11. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 776881

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének bontását követően egy „lőportorony” karakterű tömeget javasol a Dísz tér és a Szent György tér csatlakozásánál, kilátó-kaputoronyként, turisztikai funkciókkal. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: vendéglátás, kereskedelem, cégirodák, lakások, színház, "Magyarok Háza". A Dísz tér sarkán javasolt épület funkciója nem meghatározott. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vet fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A térfalak általában megfelelőek, a "kaputorony" környezetidegen elem. A beépítés tervezett magassága sem az eredeti beépítést, sem a környezetet nem követi. A Szent György teret több részre tagolja: a volt Dísz tér 17. környezetében – az új toronytól délre – ligetes-fás területet javasol, a tér további részeinek egységes burkolása mellett. A Palota tervezett bejárata megfelelő pozícióba kerül. A Szent György tér térfalai, javasolt

építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. Ugyanakkor az épületek változó magassága nem utal a korábbi tér légtérarányaira; átértelmezi a teret. A koncepció és a tervezett beépítés – a magassági javaslat kompromisszumaival – összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból egyszerű eszközökkel lekövethetők. A Dísz tér teljes gyalogosítása érdekében tervezett mélygarázs gondolata ütközik a Polgárvaros belső közlekedési igényével (ha a javaslat alapján nincs megközelítés a Dísz tér felől). A közlekedés egyszerűsítése, a felszíni parkolás megszüntetése jelentősen megnöveli a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik.

Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

12. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 820077

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének bontását javasolja. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: kulturális központ, könyvtár. A Dísz tér sarkán javasolt épület irodaház és óvoda. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vethet fel.

Kontinuitás, értékörzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György teret „T” alakú térként definiálja újra, fenntartva a tér eredeti hossztengegyét, a sikló állomása és a Palota „A” épülete előtt kereszttengegyet jelöl ki, épülettel lezárva. Ez a tér-értelmezés új gondolatokkal gazdagítja a tér kialakítását. A Palota tervezett bejárata így megfelelő pozícióba kerül és értelmet nyernek a Palota két oldalán a kerítéssel lehatárolt terek. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A tér rendezésének szemlélete – a térrészek egymásra merőleges tengelyeinek javaslata – értékes gondolat.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését javasolja. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik.

A sematikus tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése további finomítást igényelne. A tér emelkedett hangulatát nem erősíti a javaslat. A tervezett burkolt térben definiált koncepció nélkül úszó zöld szigetek bizonytalan kialakítást mutatnak. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

13. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 851189

A pályázatból a Bírálóbizottság **a pályaművet kizárta.**

14. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 865118

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül.**

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója látogatóközpont, gasztronómia. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: Nemzeti Könyvtár, egyetlen funkció uralja a teret (a könyvraktározás és a hely ellentmondásos). A Dísz tér sarkán irodaház létesítését javasolja. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a Széchenyi Könyvtár áthelyezése, a technológiai kötöttségek és a hely pozíciója közötti ellentmondások további kérdéseket vethetnek fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György teret „T” alakú térként definiálja újra, fenntartva a tér eredeti hossz tengelyét, a sikló állomása és a Palota „A” épülete előtt kereszt tengelyt jelöl ki. A Palota tervezett bejárata így megfelelő pozícióba kerül és értelmet nyernek a Palota két oldalán a kerítéssel lehatárolt terek. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai elfogadhatók, de az íves vonalvezetés eltér a történeti előzményektől. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal, ugyanakkor a markáns tömeg ellentmondani látszik a történeti térfalaknak. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A viszonylag zárt, a turizmushoz és a látogatóforgalomhoz mérten szűk használói körre alapozott funkció túlságosan monofunkcionálissá teszi teret. A pályamű a Fehérvári

rondella–Szent György utca csatlakozásánál előtér kialakítását javasolja, ami bizonytalan helyzetbe hozza a Dísz tér 17. épületét. A nyugati sétány kedvező.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A tervezett beépítés a rálátásban a változó magasságok miatt további finomítást igényelne. A sematikus tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése további finomítást igényelne. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

15. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 872444

A Bírálóbizottság határozata alapján a pályamű **kiemelt megvételben** részesül.

Tartalmi összefoglalás

A pályamű minden aktuálisan lényeges kérdésben állást foglal, elsősorban a téri viszonyok minőségére koncentrálna, az egyedi architektúra kevésbé határozottan érvényesül. Megtartja a polgárváros és a palotanegyed elkülönülését. Egy szerényen félrehúzott, mértéktartóan kicsi toronnyal meg is jelöli a két negyed határát, innen indítva a nyugati térfal több ütemben létrehozható beépítését. A Dísz téri foghíjtelket természetesen beépíteni javasolja, illetve kiegészíti és bővíti a volt Honvéd Főparancsnokság épületét is. A reprezentatív Szent György tér léptékére vonatkozóan, méretének csökkentésével határozott javaslatokat tesz és szellemesen rendezi a királyi palota új főbejáratának nehéz kérdését is. Ötletes megoldást ad a Szent Zsigmond-kápolna romterületére, valamint a téren tervezi felállítani a névadó szobrát. A reprezentatív tértől méltó távolságban, de nem elkülönítve helyezi el a közönség, kissé mozgalmassabb életet vonzó létesítményeit. Új elemmel gazdagítja a vár ezen a helyen funkcióhiányos nyugati oldalát, valamint alatta újabb funkciókra, kiállító térre, múzeumra tesz javaslatot.

Funkció

A pályázat által javasolt funkcionális összetétel „demokratikus”, egyformán szolgál a vári lakosságnak, a várnegyedben dolgozóknak, illetve az ide látogató hazai és külföldi vendégek seregének. Az épületek megépültével élő város válik a palotanegyedből. A Dísz tér sarkán lakóház épül, pincszintjén kisebb étteremmel és a lakásokhoz tartozó parkolókkal. A volt Honvéd Főparancsnokság Kultúrpalotává bővül egy klasszikus „U” alakú nézőterű többfunkciós rendezvényterrel, ami reprezentációs célokra is alkalmassá tehető. A nyugati térfal épületeibe nyitott műhelyek, vendéglátás, múzeum

kerülnek, ami a turistákon kívül, és ez hangsúlyozottan fontos, a helyi lakosság számára is használhatóvá teszi a területet. Az első ránézésre meghökkentő ötlet, a nyugati oldalon kialakított kert hivatott pótolni a Miniszterelnökség új épülete okán elvesztett kolostorkert idézetet, ami korábban illatával meghatározója volt a várba való felérkezés élményének. Az ötlet azért is nagyszerű, mert a fájón funkciótlan nyugati oldal romterülete értelmes, látványos és illatos feladatot kap, kiszabadulva a hátsó oldali méltatlan szerepéből. A Szent György tér reprezentatív térré válik, de szorosan kapcsolódnak hozzá a nyugati térfal szélesebb társadalmának funkciói.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A pályamű egyik legfőbb értéke, hogy értelmes méretűvé redukálja a Szent György teret. A névadó szobrának a Sándor-palota és a királyi palota új bejáratának metszésébe helyezésével visszaadja a tér elvesztett identitását is. A sok magában aprónak tűnő gesztus egyesülő hatása olyan élő városrész létrejöttét ígéri, ahol nincs elkülönülés, vagy erőszakos szétválasztás, de ahol minden és mindenki a helyére kerül. Egyszerre lesz hétköznapi és reprezentatív, arisztokratikus és plebejus, mint egykor a középkori város főtere. Nem múzeumi, vagy adminisztrációs rezervátum keletkezik, hanem egy mindenki számára jól használható élettel teli térsor. Nincs direkt elkülönülés, de a nyugodtabb tartózkodásnak ugyanúgy megvan a helye, mint a zajló eseményeknek. A Szent György tér déli oldalának mellvéddel és fasorral való lezárása mintegy platóra emeli a teret, léptéket és egyszersmind a burkolatok keménységét oldó növényzetet is adva neki. A pályázó felismeri, hogy a királyi palota „beásott” homlokzata nem lehet a Szent György tér térfala, mindig furcsán disszonáns marad, ezért a teret fasorral határolja, ami mögött csak felsejlik a nagyobb tömegű „félbevágott” épület. A csatlakozó terepet elhúzza az épület homlokzatától, kiszabadítva azt, és a Szent György tér szintjéről hídon lesz az épület új főbejárata megközelíthető. A fason keresztül átsejlő palota csak a fason át lépve jelentkezik teljes tömegében, amikor már a percepció nem derékba vágott épületet mutat. Nem melleleg a középkori falak is méltó keretet, megjelenést és a királyi palota izgalmas új bejáratot nyer. A Szent Zsigmond-kápolna romjainak színes, illatos virágokkal való kiemelése egyszerűségében megható. A kiültetések nyilván mindig új színeket és illatokat jelentenek természetes módon fenntartva, felmutatva az „életet” a téren. És a virágoskert folytatódik, kiterjed a nyugati térfal mögötti bástyasétányig, látványával és fűszeres illatával elbűvölve a várban élőket és ide látogatókat. A Dísz téren, pont szemben a volt Honvéd Főparancsnokság bejáratával szemben, nemes gesztusként helyezi el Görgey Artúr szobrát.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javasolt épület-architektúra mindenhol korrekt, de jelzésszerűen mértéktartó, amit jelen estben nem hibaként, hanem a jövő építésének felkínált lehetőségként kell

értelmezni. Ugyanakkor az épületek léptékéről határozott és minden esetben ízlésesen illeszkedő döntést hoz. A meglévő történeti épületek méreténél visszafogottabban alakítja ki a nyugati térfalat. A Szent György teret tagolja, az nem „folyik szét”, megfelelő, értelmes méretet nyer. A torony pozíciójával, karcsúságával, magasságával finoman jelzi a két vári városrész határát, miközben minden tekintetben könnyen azonosítható irányító pontja is a várba látogatónak. A két emeletes Dísz téri lakóház kifejezetten mértéktartó magasságú, fontos gesztusként párkánya visszalép az egy emeletes vári épületek párkánymagasságára, szabadon hagyva a mellette lévő két emeletes épület tűzfalát. Ezek a rendkívül kulturált, szinte természetes, magától értetődő finom eszközök emelik a pályaművet a többi terv fölé.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A pályamű átgondolt részleteiben rejtőzködő kincs, rendkívüli érzékkel a legfontosabb és napi aktualitással bíró kérdésekre koncentrálnak. A precíz arányérzék, mérték- és léptéktartás mellett talán legnagyobb erénye az ütemezés, továbbépítés szabadságának biztosítása. De a korábban tárgyalt aprónak ható, de pontosan adagolt, fontos gesztusok, a valódi, a mindenki számára jól használható városi terek létrejöttét vetítik előre, ami jó minőségben való fennmaradásuk legfőbb feltétele.

Összegzés

A pályamű elsősorban szellemiségével hat. Visszafogott megjelenése mögött rendkívül komplex módon átgondolt javaslatok sora húzódik. Szerénysége csak a részletek különösen elmélyült vizsgálatával tárja fel valódi értékeit! Megfontolt ütemezése minden, a jelen pályázati kiírás által felvetett fontos kérdésre határozottan aránytartó és jól használható, alátámasztható választ talál, de a további ütemekben teret enged a későbbi pontosításoknak is. Már első ütemben is a teljes befejezettség érzését nyújtja, a teljes területre jól használható térrendszert alakítva ki, (elkerüli a torzó hatást), de a további építés részére a legfontosabb kérdésekben meghagyja a döntés szabadságát, ami talán az egyik legnemesebb ajándék. Szellemisége erényeiért, illetve a megvalósítás (feltehetően költségek tekintetében is) reális mértéktartása okán a pályamű kiemelt megvételt érdemel!

16. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 883025

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű **megvételt** részesül.

Tartalmi összefoglalás

A pályamű megkülönböztető egyedi gondolata a Szent György tér háborús mementóként történő újraértelmezése. A legtöbb zöldfelületet tartalmazó pályamű geometrikus bombatölcsékeket helyez el füvesített területeken és a nyugati térfal

jelzésszerű épületei is ezen kubista formavilággal („pozitív bombatölcsérként”) kerülnek megformálásra.

A Szent György tér nyugati térfalát nem zárja be teljesen, a visszafogott tömegű (kb. kétszintes magasságú) multifunkciós épületek alacsonyabbak és alapterületileg is kisebbek a történetileg ott áll épületeknél.

A volt Honvéd Főparancsnokság és a Dísz tér 1-2. sz. telekre elhelyezett új épület rendeltetése nem meghatározott. A Honvéd Főparancsnokság magassági értelemben nem változik, csak a Szent György tér felől kap egy, a korabelinél jóval kisebb tömegkiegészítést.

A Dísz téren a parkolókat megszüntetve több zöldfelület jön létre a közlekedés mai rendjének megtartása mellett.

Funkció

A tervezett épületek funkciói elnagyoltak, helyenként meghatározatlanok. A nyugati térfal oldalról-felülről nyitott épületei akár nagyon attraktívak is lehetnek egy későbbi építészeti tervezéssel. Többcélúságuk nagy terei eleganciát és könnyebb fenntarthatóságot biztosíthatnak. A sok zöldfelületet tartalmazó bombatölcsérek miatt a Szent György tér rendezvények megtartására csak nagyon korlátosan és kis létszámmal lesz igénybe vehető.

A Dísz téren megszüntetett parkolók kiváltására a terv nem ad javaslatot.

Kontinuitás, értékörzés-értékelemzés

A bemutatott elképzelés egységes szemlélettel, az alapgondolat konzekvens végigvitelével készült. A Szent György tér „T” alakú definiálása a keresztirányú (egymásra merőleges tengelyű) közlekedési igény felismerésével történt. A keresztirányú közlekedést a nyugati térfal régi telekosztása közötti utcácskák felértékelése, azok új hídjai és lépcsői is erősítik.

A Szent Zsigmond-templom romjai a gyepes felület részeként felejtődnek el. A nyugati várfalsétány végigvitele a Szent György tér mentén viszont jó gondolat.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A pályamű noha nem készít szabályozási javaslatot, a tervekről ez jól lekövethető. A közlekedési kérdések megoldására a terv új javaslatot nem ad, a közösségi közlekedés rendjén nem változtat.

A Duna-parti panoráma, Gellérthegy és a Krisztina körút felőli látkép bemutatása megfelelően megtörtént és a kisebb léptékű épületek elhelyezését igazolta. A bombatölcsér formájának többszörös ismétlése (negatív és pozitív megjelentetése) ugyanakkor építészeti könnyen unalmassá válhat.

Az akadálymentességnek való megfelelés megoldható, de ennek kidolgozása elmaradt.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A terv az időbeli ütemezés kérdéseit (is) elnagyoltan kezeli. Az épületeket és egyéb műtárgyakat illetően reális műszaki megoldásokat alkalmaz.

Összegzés

A terv elnagyoltan jelenít meg egy egyedi koncepciót, vagyis a háborús pusztítások és az újrasarjadó élet gondolatát. Bár a felvetés eredeti és filozofikusan elgondolkodtató, nem biztos, hogy pont a Szent György tér alkalmas helyszín a háború okozta károk sebeinek megmutatására. Végződhetne egy ilyen alapötlet a mindent túlélés és az örökös újrakezdés kifejeződésével is – ami egy nemzet fennmaradásában meghatározóan fontos üzenet lehet –, de ilyen jelentéstartalmat a terv nem teljesít ki. Ebből adódóan a terv megvalósítása társadalmilag megosztó lehet, mivel túlzottan egy történelmi korszakra, azaz a II. világháborúra, és nem az 1000 éves nemzetre fókuszál. Ebben a gondolatkörben emelkedettséget csak a nyugati oldalra tervezett épületekben bemutatott szellemi tartalmak adhatnának (például egy emblematisztikus tárgy összes jelentéstartalmának kifejtése épületenként), de erre nem ad a pályázat valódi megoldást.

Ugyanakkor az újonnan létesülő épületek visszafogott léptéke, azok nagyvonalúan pazarló terei és nyitottságuk értékes megoldást kínál mind a hiányzó nyugati térfal tekintetében, mind a HM tömbjére és Dísz tér üres sarkára. A zöldfelületek mérete és mélységi méretei túlkorlátozhatják a Szent György tér multifunkciós használati értékét. A pályamű fő erénye a Szent György tér keresztirányú (azaz a Dunát és a hegyeket összekötő) megnyitásának többszörös hangsúlyozása, miáltal a téren tartózkodók folyamatosan érzékelik földrajzi helyzetüket és kicsit a „világ tetején állva” érezhetik magukat.

17. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 902163

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója nem meghatározott, vélelmezhetően megtartásra javasolja a jelenlegi funkciót. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: kiállítás, nagy előadótér, vendéglátás. A Dísz tér sarkán javasolt fogadóépület telepítése, tömegképzése eltér a korábbi zárt sorú sarok lezárásától. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vet fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György teret több részre tagolja: a Szent Zsigmond-kápolna és a Dísz tér 17. között gyepes teret javasol. A Szent György teret „T” alakú térként definiálja újra, fenntartva a tér eredeti hossz tengelyét és a sikló állomása és a Palota „A” épülete előtt kereszt tengelyt jelöl ki, épülettel lezárva. Ez a tér-értelmezés új gondolatokkal gazdagítja a tér kialakítását. A Palota tervezett bejárata így megfelelő pozícióba kerül és értelmet nyernek a Palota két oldalán a kerítéssel lehatárolt terek. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. Szép gondolat a nyugati sétány, amely egyben önálló romkerti sétány is. A Tóth Árpád sétány folytatása jó gondolat, de lezárása bizonytalan. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal, ugyanakkor a keskeny, tördelt tömegek ellentmondani látszanak a markáns történeti térfalaknak. Nehézségeket teremthet a régészeti értékek bemutatásának igénye, a javasolt beépítés összehangolása. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A tér rendezésének szemlélete – a térrészek egymásra merőleges tengelyeinek javaslata – értékes gondolat. A déli, hátrább húzott épület és a nyugati térfal között Budára megnyíló látvány elfogadható, de további finomítást igénylő megoldás.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból egyszerű eszközökkel lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését és a közlekedési vonal Duna felé történő áthelyezését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik.

A viszonylag alacsony, sematikus tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése további finomítást igényelne. A tér emelkedett hangulatát nem erősítik a környezetnél kisebb, szabadon álló tömegek. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

18. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 906831

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű **megvételben** részesül.

Tartalmi összefoglalás

A pályamű erőteljes, identifikáló eleme a Nyugati térfal tömbjeinek sajátos szabdaltsága. A Szent György tér keleti térfalának egyes kiragadott pontjaira szervezett „látványtengelyek” mentén szabdalják fel tömbökre az amúgy jól eltalált térfal és tömegkezelésű nyugati tömböt. A tengelyek mentén létrejövő szűk utcákon keresztül kérdéses, hogy valós és élvezhető rálátás egyáltalán létrejöhet-e? Azonban még ebben az esetben sem kellően fajsúlyos ez a szervezési elv.

A tervezési területen létrejövő térfal és tömegarányok nagyságrendje jól eltalált, az elgondolt funkciók támogathatóak.

A Dísz tér kezelésére is jó megoldást ad a terv azzal, hogy a területen szükséges parkolók pótlásának igényét érzékeli, arra megoldást ad. A Dísz téren lévő gépjárműforgalom útvonalának minimális átrendezésével a teret „kiülős” köztérre teszi.

Kifejezetten értékes gondolata a pályaműnek, hogy a Vizi és Fehérvári kaput építményszerűen megjeleníti.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium (HFP-HM) tömbjének tervezett funkciója: turisztikai központ, rendezvényközpont, látogatóközpont, kiállítóház. A HFP-HM épületének befejezése elfogadható, de a tömeg mérete és a térfalak karaktere nem meggyőző. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: "Régiók Háza", "Feltalálók Háza", "Mesék Háza", vendéglátás. A Dísz tér sarkán javasolt épület "Mesterségek Csarnoka", vendéglátás, kereskedelem és lakások, ezek a funkciók megfelelően kapcsolódnak a Polgárvároshoz. A pályamű a Szent György teret „T” alakú térként definiálja újra, fenntartva a tér eredeti hossztengetyét, illetve a sikló állomása és a Palota „A” épülete előtt kereszttengetyét jelöl ki. A „T” nyugati szárának lezárására tervezett „Kiserdő” átmenetet képez a Palota nyugati oldalát kísérő zöldfelületek és a beépítés között (ez a helyzet módosulhat a nyugati oldal további részeinek kialakítása során). A térértelmezés új gondolatokkal gazdagíthatja a tér kialakítását. A Palota tervezett bejárata megfelelő pozícióba kerül és értelmet nyernek a Palota két oldalán a kerítéssel lehatárolt terek. A teret több részre tagolja: a Szent Zsigmond-kápolna körül gyepes teret, a nyugati oldal déli lezárására „kiserdőt”, míg a többi részen burkolt területeket javasol. Az "A" épület eredeti bejáratára tett utalás, az "A" épület "visszaépítése" és a Mátyás kút tengelyének visszaalakítása kedvező. A javasolt funkciók kulturális célúak, társadalmi értelemben általában fenntarthatók, de

vélelmezhetően az üzemeltetés a közsféra aktív részvételét feltételezi a fenntartás során.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai finoman utalnak a történeti előzményekre. A Fehérvári kapu és a Vízi kapu a Vár zárt egységét hangsúlyozza. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal, ugyanakkor a ferde látványtengelyekkel tagolt tömegek ellentmondanak a történeti térfalak szerkesztési rendjének. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A tér rendezésének szemlélete – a térrészek egymásra merőleges tengelyeinek javaslata – értékes gondolat. A Tóth Árpád sétány folytatása másodlagos. A Dísz tér kialakítása javít a jelenlegi helyzeten, ugyanakkor a HFP-HM és az áthelyezett emlékmű gyalogos tengelyként történő hangsúlyozása szerencsésebb lett volna. A pályamű értéke, hogy felhívja a figyelmet a tér magassági viszonyai és a térfalak építési vonalai közötti térbeli viszonyokban rejlő szerkesztési problémákra, nehézségekre.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból egyszerű eszközökkel lekövethetők. Közlekedési szempontból a pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését és a közlekedési vonal Duna felé történő áthelyezését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A tervezett beépítés a rálátásba megfelelően beilleszthető. Az egyszerű tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése további finomítást igényel. A látványcentrumokra tájolt szűk sikátorok ferde tengelyei többségükben elviek, virtuálisak. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A terv kitér az időbeli ütemezés kérdéseire, azonban a Kiírói szándéktól eltérően nem kezeli prioritásként a közvetlen Szent György tér minél hamarabbi rendezését. Az épületeket illetően reális műszaki megoldásokat alkalmaz. A pályázat lépték- és mértéktartó gesztusai megfelelnek a hely által megkövetelt komolyságnak. Jelentős újításokat a terv nem mutat, de ezzel talán éppen a nagy hibáktól is mentesülhetett. A tömegalakítás nagyságrendjére vonatkozóan a pályázó jó úton indul el, de a kissé ügyetlenül formált részletek („látványtengely”) nem támogathatóak.

Összegzés

Összességében figyelemre méltó javaslat született, mert mind a városszerkezet és a térhasználat, mind a városképbe való illeszkedés tekintetében, elfogadható a megoldás. Ezek mellett a terv több ponton hoz olyan egyedi elgondolásokat (K-Ny-i kapuk, Dísz tér rendezésének egyszerűsége), amik más tervben így nem találhatók meg.

19. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 910572

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója: "Honvéd-palota". A Szent György tér nyugati oldalra tervezett beépítés jellemző funkciói: "Kormányzati épület", Alkotmánybíróság, "Turisztikai Központ". A Dísz tér sarkán javasolt épület funkciója: "Külgügyi Kapcsolatok Intézete". A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a jelentős kiállítási terület kihasználhatósága további kérdéseket vethet fel.

Kontinuitás, értékörzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Palota tervezett bejárata így megfelelő pozícióba kerül és értelmet nyernek a Palota két oldalán a kerítéssel lehatárolt terek. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A tér rendezésének szemlélete – a térrészek egymásra merőleges tengelyeinek javaslata – értékes gondolat.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését és a közlekedési vonal Duna felé történő áthelyezését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik.

A tér emelkedett hangulatát erősítik a tervezett tömegek. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

20. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 949736

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója nem meghatározott, vélelmezhetően megtartásra javasolja a jelenlegi funkciót. A Szent György tér nyugati oldala romkert. A Dísz tér sarkán javasolt botanikus kert és tömegképzése eltér a korábbi zárt sorú sarok lezárásától, a saroktelek térbeli feladatától. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, park és romkert.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A koncepció egységesnek tekinthető. A Szent György tér jelenlegi állapotát táj- és kertépítészeti eszközökkel változtatja. A koncepció összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal, ugyanakkor a tervezett oszlopok ellentmondanak a tér használatának, jelentőségének és a markáns történeti térfalaknak. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A tér rendezésének szemlélete – a tér kertépítészeti műtárgyként, térbeli festményként történő kialakítása egyedi gondolat. A Nemzet Főterének romkertté alakítása, az oszlopokkal megtöltött tér és az eredeti funkció viszonya ellentmondásos, a festői képek ellenére.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból egyszerű eszközökkel lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését javasolja, ezzel jelentősen megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

21. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 988787

A Bírálóbizottság határozata alapján a pályamű **kiemelt megvételben** részesül.

Tartalmi összefoglalás

A pályamű megkülönböztető egyedi gondolata a volt Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének áttört, légies felülettel, modern építészeti formában való kezelése.

A Dísz tér 1-2. sz. telekre elhelyezett új épület rendeltetése nem meghatározott. A Dísz téren a parkolókat megszüntetve több zöldfelület jön létre a közlekedés mai rendjének

megtartása mellett.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója: "Ünnepi pavilon", kiállítótér. A Szent György tér nyugati oldalra tervezett beépítés jellemző funkciói: közintézmények. A Dísz tér sarkán javasolt épület funkciója: közintézmény. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak.

Kontinuitás, értékörzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Szent György teret „T” alakú térként definiálja újra, fenntartva a tér eredeti hossz tengelyét és a sikló állomása és a Palota „A” épülete előtt kereszt tengelyt jelöl ki. Ez a térértelmezés új gondolatokkal gazdagítja a tér kialakítását. A Palota tervezett bejárata így megfelelő pozícióba kerül és értelmet nyernek a Palota két oldalán a kerítéssel lehatárolt terek. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai eltérnek a történeti előzményektől: szabályos teret alkotva. Ugyancsak finomításra szorul a nyugati építési vonal törése. A Tóth Árpád sétány folytatása jó gondolat, de lezárása bizonytalan. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi. A tér rendezésének szemlélete – a térrészek magassági tagolásának javaslata – értékes gondolat.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését javasolja, megnövelve a gyalogos felületeket. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik.

A sematikus tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése további finomítást igényelne. A tér emelkedett hangulatát erősítik a tervezett tömegek. A lépcsőző terek koncepciója megfelelő, a Szent György tér két részre tagolódik, megfelelő térfalakkal, tiszta, elegáns térszerkesztéssel. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

Időtállóság, innováció, fenntarthatóság

A pályázat lépték- és mértéktartó gesztusai megfelelnek a hely által megkövetelt komolyságnak. Jelentős újításokat a terv nem mutat, de ezzel talán éppen a nagy hibáktól is mentesülhetett. A Honvéd Főparancsnokság modern, légies eszközökkel való építészeti kezelése szimpatikus, bár megvalósíthatósága kérdéses. A terv nem tér

ki az időbeli ütemezés kérdéseire. A templomrom szökőkúttá alakítása komoly örökségvédelmi és régészetvédelmi kérdéseket vet fel.

Összegzés

A pályamű a terület nagyobb részében konzervatív megközelítésű, a Teleki-palotával befejezi a nyugati térfal hagyományos felfogású beépítését. Gondot fordít a királyi palota homlokzatának "kiszabadítására", a Szent György tér megfelelő léptékű megosztásával és a palota felé való lesüllyesztésével. A volt Honvéd Főparancsnokság épületét kortárs eszközökkel egészíti ki, de a rendkívül légiesnek ábrázolt architektúra nemcsak megjelenésében nem tűnik meggyőzőnek, hanem a megvalósítás során sokat veszíthet az elérni kívánt könnyedségből. Ugyan ez érvényes "pavilonkert" tervezett lefedésére is. A Szent György tér mesterségesen létrehozott téglalap alakja nem szükséges feltétel az ide illő térméret kialakításához, mert a Sándor- és Teleki-palotáknak a királyi palota felé eső homlokzataik vonalában befejezettnek értelmezett tér önmagában helyes felismerés. A Szent Zsigmond-kápolna romjaira javasolt vízarchitektúra akármilyen kívánatosnak hat a téren, a vízfelület műemléki szempontból téves elképzelés. Az összességében kissé ellentmondásos terv szép grafikával került bemutatásra.

22. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 994029

A Bírálóbizottság döntése alapján a pályamű megvételben és díjazásban **nem részesül**.

Funkció

A Honvéd Főparancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium tömbjének tervezett funkciója: "Ostrom-múzeum", vendéglátás, kiállítás, turisztika. A Szent György tér nyugati oldalára tervezett beépítés jellemző funkciói: állami rezidenciák (köztársasági elnök, miniszterelnök, állami vendégház), "Köztársasági Elnök Hivatala", lényegében zárt funkciók telepítése.

A Dísz tér sarkán javasolt épület funkciója: szálloda, vendéglátás. A javasolt funkciók – társadalmi értelemben – általában fenntarthatók, illetve megfeleltethetők a korábbi funkcionális javaslatoknak, de a Királyi Palota és a Dísz tér 17. közötti zárt terület további kérdéseket vethet fel.

Kontinuitás, értékőrzés-értékelemzés

A tervezett beépítés koncepciója egységesnek tekinthető. A Palota tervezett bejárata megfelelő pozícióba kerül. A Szent György tér térfalai, javasolt építési vonalai utalnak a történeti előzményekre. Szép gondolat a nyugati sétány, amely egyben önálló romkerti sétány is. A koncepció és a tervezett beépítés összehangolható a történeti örökség elemeinek megőrzésére vonatkozó szempontokkal. Nehézségeket teremthet

a régészeti értékek bemutatásának igénye, a javasolt beépítés összehangolása. A pályamű a meglévő történeti elemeket adottságként megőrzi.

Városszerkezet, architektúra, lépték, sziluett és látvány

A javaslatok szabályozási szempontból lekövethetők. A pályamű a Dísz téri közlekedés egyszerűsítését, a parkolás megszüntetését javasolja. További lényeges közlekedési változtatásokat nem javasol. A közösségi közlekedés rendje lényegesen nem változik. A viszonylag alacsony, sematikus tömegek és a Szent György tér keleti oldalának beépítése további finomítást igényelne. Az akadálymentesség megvalósítható, de erre történő utalás alig található.

23. sorszámú pályamű egyedi azonosító: nincs feltüntetve

A pályázatból a Bírálóbizottság **a pályaművet kizárta.**

24. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 286843

A pályázatból a Bírálóbizottság **a pályaművet kizárta.**

25. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 766030

A pályázatból a Bírálóbizottság **a pályaművet kizárta.**

26. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 924154

A pályázatból a Bírálóbizottság **a pályaművet kizárta.**

27. sorszámú pályamű egyedi azonosító: 719843

A pályázatból a Bírálóbizottság **a pályaművet kizárta.**

AZ ÖTLETPÁLYÁZAT HASZNOSÍTÁSÁNAK MÓDJÁRA ÉS LEHETŐSÉGÉRE TETT AJÁNLÁSOK

A Bizottság az ötletpályázatot sikeresnek ítéli meg abból a szempontból, hogy bár nem talált olyan pályaművet, mely teljes egészében megfelelő választ adott a Kiírásban megfogalmazott fölvetésre, azonban az ötletek sokasága és a pályaművekből levonható tanulságok, kellő muníciót biztosítanak az ötletpályázatot követő esetleges tervpályázat vagy közbeszerzési eljárás koncepcionális elvárásainak megalapozott megfogalmazására.

A Bizottság az alábbi koncepcionális elemek hasznosítását javasolja:

- Olyan komplex és egységes megoldást bemutató koncepció nem érkezett, amire egyértelműen kiadható lenne első, második, akár harmadik díj, így a bizottság javasolja, hogy jelen ötletpályázat eredményeinek felhasználásával a Szent György tér és Dísz tér megújításának folyamatában következő lépésként, a megvalósításhoz vezető építészeti tervpályázat meghirdetését ajánlja a Kiírónak;
- A társadalmasítás első lépése után a megvételtben részesített pályaművekből kinyerhető gondolatokat és ötleteket szakmai kézbe kell adni és immár építészeti, táj- és városépítészeti ötletpályázatban tovább finomítani a tervezési programot és a fejlesztések lehetséges irányát.
- A jelen ötletpályázat tanulságaiból levont, „A tervpályázat eredményeinek összefoglaló értékelése” fejezetben foglalt megállapítások jó alapot nyújtanak a tervezési program és a fejlesztések lehetséges irányának kidolgozásához.

Fentiekre tekintettel a Bizottság összességében a pályázatot eredményesnek, azonban hasznosíthatóság szempontjából csökkent értékűnek ítélte. A Bizottság fenti döntését követően a zárójelentést lezárta és azt felolvasás után egyhangúan jóváhagyta, majd ezt követően került sor a borítékok felbontására.

Budapest, 2017. június 26.

ELLENJEGYZÉS


Fülek Zsolt, a Bírálóbizottság elnöke;


Szalay Tihamér, a Bírálóbizottság tagja;

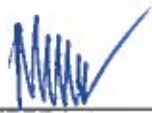

Riedel Miklós, a Bírálóbizottság társelnöke;


Zoboki Gábor DLA, a Bírálóbizottság tagja;

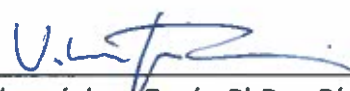

Katona András, a Bírálóbizottság tagja;

Dr. Hermann Róbert, a Bírálóbizottság tagja;

Dr. Puskás Imre, a Bírálóbizottság tagja;


Molnár Csaba DLA, a Bírálóbizottság tagja;


Mártonffy Miklós, a Bírálóbizottság tagja;


Vukoszávlyev Zorán PhD, a Bírálóbizottság tagja;


Dr. Nagy Gábor Tamás, a Bírálóbizottság tagja;


Dr. Mócsényi Mihály, a Bírálóbizottság tagja.


Dr. Finta József DLA, a Bírálóbizottság tagja;